

groepje, die trachten vooruit te loopen op de vredes-  
onderhandelingen, waarbij definitief de status van ons  
land zal worden geregeld. Zij trachten, het moge hun  
door God vergeven worden, de heerschende onzekerheid  
te misbruiken, om in een periode, waarin onderling  
overleg veelzins onmogelijk is, al vast zóóveel gedaan  
te krijgen, dat straks gemakkelijk gezegd kan worden:  
ziet ge wel, vrijwillig heeft de nederlandse be-  
volking al gewerkt in de richting van het leiders-  
beginsel, wij roepen dit beginsel als het principe der  
nederlandse keuze uit. In dat geval heeft niet de  
duitsche overheid, die immers naar volkenrecht onze  
staatsinrichting-zonder-leidersbeginsel eerbiedigt, doch  
de verstopte aandacht der nederlandse bevolking  
zelf ons een eindweegs den kant van een aan het  
kleine minderheidsgroepje welkome inrichting van het  
leven laten oproeien; wij roeien dan pal in de richting  
van de plants, waar zij ons tenslotte hebben willen.  
De gevolgen zullen straks zijn, dat zij inmiddels op  
belangrijke posten zich hebben genesteld, en verorde-  
ningen of in 't leven geroepen, of voor het  
minst voorbereid hebben, die ge straks niet meer  
keeren kunt, en die u, gelooft dat maar gerust, zoo-  
genaamd met uw eigen bewilliging, zullen „aangorden  
en brengen werwaarts gij niet wilt”.

c. Ge zult tegenwerpen: als wij niet meewerken,  
komt er toch zoo iets, en daarom moeten we als de  
kippen er bij zijn, opdat ook onze stem kan worden  
gehoord bij de overheidsinstanties; doen we niets, dan  
staan we ook overal buiten. Daar is ongetwijfeld iets  
van aan. Maar het volgende worde niet vergeten:

10. Indien bij de vredessluiting de bepalingen  
voor Nederland dusdanig zouden worden, dat er ook  
politieke veranderingen ons zouden worden opge-  
legd, en een staats- en maatschappijinrichting, welke  
van de bestaande Grondwet niets overlant, dan wat  
het Führerprincipe gebruiken wil, dan hebt ge met al  
uw goedbedoelde zelfbeveiligingsmaatregelen toch nie-  
mandal bereikt; gij zult dan regelingen hebben te  
accepteeren, die ge nu nog nauwelijks kunt aanduiden,  
laat staan: u voorstellen.

20. Zou het komende vredetractaat anders uitvallen,  
dan hebt ge, door in het interimstijdperk tegemoet te  
komen aan de speciale verlangens van een klein groepje  
nederlanders, die blijkens de stembus uw corporaties  
niet vertegenwoordigen kunnen, u zelf den terugkeer  
naar wat gij tot op heden gewild hebt, bemoeilijkt.

30. Ge hebt dan bovendien onbedoeld, gij op uw  
terrein, gelijk anderen weer op het hunne de interim-  
dagen mee laten misbruiken voor niet-interimair  
maatregelen; en dat schijnt net precies het verlangen  
van bovenbedoeld klein groepje nederlanders te zijn.  
De academici apart behandelen; de sociale organisaties  
ook weer achter een eigen loketje samenbrengen; de  
pers eveneens apart bewerken; de kerk ook, en zoo  
voort, en zoo voort, en dan straks zeggen: het is  
allemaal vanzelf en vrijwillig gebeurd. En de uitkij-  
koren, vanwaar het geheel overzien wordt, dien  
hebt gij niet betreden. Daar staan anderen op,  
maar de toren staat in een volkgordijn. Wij dit beeld  
verwarring stichten kan, als zouden n.l. zij, die op den  
uitkijkoren staan, vandaar ook zelf geen uitzicht  
hebben, wil ik liever een andere vergelijking zoeken.  
Er zijn ziekenhuizen, inrichtingen voor krankzinnigen  
of zenuwpatiënten, waar een breede gang in 't midden  
loopt, terwijl rechts en links zalen zijn gebouwd, waar

zich de patiënten bevinden. In de deur van elke zaal  
is een glasopening aangebracht, en het glas heeft de  
eigenaardigheid, dat wel de directeur en zijn staf in  
alle zalen kijken kan, van buiten naar binnen, maar  
dat niemand onder de patiënten kan zien van binnen  
naar buiten. De directeur kan alle patiënten contro-  
leeren, en ook — alle ondergeschikten van het per-  
soneel, dat in de zaal maatregelen neemt...! Zóó onge-  
veer gaat het toe, waar bedoelde volksgenooten hun zin  
krijgen. Gij wordt in de zaal der academici bewerkt.  
Ge zijt patiënt, volgens de logica van den corridor.  
En uw leider, dien gij hebt aangewezen als uw reprae-  
sentant, is tenslotte ook weer ondergeschikt personeel.  
Anderen worden bewerkt in de zaal voor de pers. Derden  
in die van sociale aangelegenheden. Elke zaal apart.  
En de centrale leiding is er wel, maar gij krijgt die  
niet te zien. Zij is in den breeden gang, waarop alle  
zalen uitkomen. Zonder het te weten, is uw „ja”, in  
zaal A van betekenis voor de lieden in zaal B en C  
en D, enz.

d. Dus: niets doen? Dát is niet bewoerd.  
Rondweg berichten, dat gij in een interimstijd  
niet aan niet-interimair maatregelen  
vrijwillig meechelpt, is al een positief getuige-  
nis. Het is „positief meewerken” in den geest van  
serieuze werkelijkheidszin. Laat dáárop het  
conflict eventueel aankomen. Op dézen werkelijkheids-  
zin. Interim is interim. Dat kan geen mensch u kwa-  
lijk nemen.

En gaan dan de menschen, die het interim mis-  
bruiken, toch verder, dan verraden ze daarmee,  
dat ze meer op het hart hebben, dan ze u zeggen  
willen. Gaat in dat geval een nood-verband vormen,  
dat allen omvat, die niet van plan zijn, be-  
paalde lievelingsdenkbeelden van een  
klein groepje, u bekend, te volgen. Dat  
is dan positief; en het resultaat zal even duidelijk zijn  
als de stembus der laatste jaren. Geeft gij toe, of  
trekt gij de scheidslijn onzuiver, dan zal men later  
zeggen: de stembus heeft niets te beteekenen gehad.  
En, laat geen enkel verband, zelfs geen nood-verband,  
zóó zijn ingericht, dat voor de theoretische en practi-  
sche erkenning der principiële tegenstellingen van  
geloof en ongelooft, geen plaats meer zou zijn.

Studenten, opgepast! Eer gij het weet, zijt ge in  
een bootje gestapt, dat, eenmaal afgevaaren, u brengt  
waar ge niet wilt. Bedenk, dat tegenwoordig niet  
lederen u precies zegt, wat hij eigenlijk voor heeft.  
De bekoring van het studentenleven is juist, dat in  
de studentenrepubliek men daaraan gruwelijk het  
land heeft, — als 't kwaad ontdekt is.

Maar soms is 't dan al te laat.

K. S.

#### REVOLUTIE MET STILLE TROM.

Is er wel iemand te vinden, die nog weet, wat nu  
eigenlijk „politiek” is? Ik weet het, vrees ik, niet meer.  
Slechts één ding is mij duidelijk: terwijl Europa in  
brand staat, en Nederland vreeselijke brandwonden  
opgelopen heeft, waarvan de pijn al evenmin als de  
andere effecten verwonen is, zie ik tusschen den  
troosteloozen boel enkele volksgenooten rondmarche-  
ren, die zowat alles, wat van u en mij was, met de  
vingers betasten, en aan uw vrije beheer willen ont-  
trekken, of den centralisatiekant uitsturen willen. Komt  
er dan van uw kant een protest, kerkelijk, particulier,

ontdoet; een barbier, die zijn klanten van haar  
of baard verlost; en een rickshawkoelle, die op een  
klant wacht en onderwijl in slaap gevallen is, of  
wel blinde, melaatsche of door tuberculose aan-  
getaste bedelaars, waarvan het door heel China  
heen wemelt. De sterfstatistiek op jeugdigen leef-  
tijd is daardoor in China zeer hoog. Als men het  
treft een optocht tegen te komen op zijn weg, een  
heidensche optocht of een begrafenisstoot, dan  
krijgt men meteen een kijk op de mentaliteit van  
dit volk. Wij treffen het dat er juist een begrafe-  
nisstoot aankomt van een rijken Chinees, die diep  
in het binnenland zijn rijkdom bijeengearde, maar  
er toch als rechtgeaard Chinees op gesteld is zijn  
stoffelijk overschot tot zijn vaderen vergaderd te  
zien op de plek, waar hij geboren werd. En dat  
tot zijn vaderen vergaderd zijn heeft voor hem  
een andere betekenis, dan bij ons in Europa. Hij  
rekenet er op dat zijn geest vanuit een grafstede  
in zijn geboorteplaats gemakkelijk de geesten zijner  
voorvaderen zal ontmoeten, een ontmoeting, die  
hij noodzakelijk acht. Vandaar dan ook, dat de  
Chinees, die tegen den dood vrijwel niet opziet, er  
toch niet onverschillig voor is op welke wijze hij  
dien ondergaan moet. Ophangen, neerschieten,  
doodsteken, verdrinken, vergiften enz. is niet  
zoo heel erg, maar de straf der onthoofding wordt  
in het algemeen wel erg gevonden, want zonder  
hoofd is de kans buitengesloten zijn voorvaderen  
in het doodenrijk weder te zien.

Maar laten wij eens toekijken, hoe zulk een be-  
grafenisstoot er uit ziet, want de samenstelling is  
meestal merkwaardig — vooral als het een rijk  
man betreft — en voor een vreemdeling heel on-  
gewoon. Het lijk, geborgen in een doodkist van  
ongemeene grootte en honderden kilo's gewicht  
vanwege de enorm dikke planken, waaruit zij is  
samengesteld, wordt naar gelang van de maat-  
schappelijke positie der gestorvenen door een aan-  
tal koelies gedragen, die de schouders zetten onder  
draagbalken als boomen, die dwars onder een  
houten bodem zijn aangebracht, waarop de dood-  
kist rust. Het aantal dier dragers kan in de hon-

derden loopen als de overledene een persoon van  
gewicht was.

De stoet wordt geopend door priesters in zijden  
gewaden van verschillend maatsel, maar allen een-  
voudig, sierlijk en sleepend, aan den toga-vorm  
gelijk. Men ziet er Lama-priesters onder, priester-  
s uit Tibet of Mongolië, herkenbaar aan de  
kleeding, die bij hun ambt behoort, geel of rood of  
groen, ja welke kleuren al niet. Voor de doodkist  
gaat een wagen met klaagvrouwen, die vreeselijk  
hullen en kermen, luider en dringender naar ge-  
lang de bezoldiging mee- of tegenvallt. Voorts wordt  
er een haan medegevoerd, die straks, als het lijk  
in de groeve verdwijnt, geofferd zal worden, door-  
dat hem de kop wordt afgesneden en het bloed  
afdruipt op de nedergelaten kist. Intusschen ont-  
fermt zich degene, die daartoe het handigst of het  
eerst in de gelegenheid is over het stoffelijk over-  
schot van de offerande, want een haantje in den  
pot is niet iederen dag iemands deel, denkt de  
gelukkige bezitter van dit buitenkansje.

Onder het voortschrijden van den stoet ziet men  
nu en dan priesters een handvol papieren de lucht  
inwerpen, die, op den grond neergedwarfeld, blij-  
ken bankbiljetten te zijn, zoodat de sprakeloos toe-  
kijkende vreemdeling stom verbaasd is over deze  
verkwisting, maar niet minder over de houding  
van het volk, dat het eveneens gadeslaat, doch geen  
vln verroert om een bankpapiertje machtig te  
worden.

„Dat moest men bij ons in Pernis eens probee-  
ren”, zei iemand, die uit die buurt vandaan was,  
„zij sloegen mekaar dood al was het om een  
kwartje.” Stel u evenwel gerust, de Chinees gaat  
met overleg te werk en het is er hem alleen om te  
doen de booze geesten, die boven den doode rond-  
zweven, door een geldgeschenk gunstiger te stem-  
men, en dat zij daartoe nagemaakt bankpapier  
gebruiken, wie zal hun dat ten kwade duiden?

Anders zou de geschiedenis immers veel te duur  
worden en bovendien, wie zal zeggen of de geesten  
zoo precies met de munt van het land bekend zijn?  
Dat zij per slot van rekening hun eigen goden be-

soiaal, wetenschappelijk, religieus, academisch, dan  
antwoorden ze: politiek, geachte heer, — en daar  
moet u afblijven. Meteen zijn ze al weer verder; u hebt  
geen tijd meer om op verhaal te komen, en te verklaren,  
dat het toch heusch een kerkelijke, particuliere, sociale,  
wetenschappelijke, religieuze, academische lading was,  
die daar onder die politieke vlag werd opgeborgen,  
onder de leus: handen af, handen af, hier is de  
politiek.

Gevaarlijk is elke erkende dan wel opgekropte  
capitulatie voor deze handelwijze. Gevaarlijk, temeer,  
ten overstaan van het revolutioneerend pogen van  
enkele nederlanders, die — we citeeren hen zelf — wel-  
eens „als landverraders” zijn betiteld, doch thans  
van zichzelf per circulaire verklaren, dat zij „het  
beste inzicht hebben getoond”,... als ware daarmee  
de kwestie van al of geen landverraad ook zelfs maar  
even aangeroerd.

We denken hier aan den in ons vorig nummer (en  
reeds eerder) genoemden „Raad van Voorlichting der  
Nederlandse Pers” (dr T. Goedewaagen, A. Meijer—  
Schwencke; drs W. Goedhuys, P. J. v. Mechelen, dr  
A. v. d. Poel, mr M. M. Rost van Tonningen).

We beschikken thans over een vrijwel aaneenslut-  
tende reeks van mededeelingen, die dit lichaam ver-  
spreidt (gedateerd 22, 25 Juni, 3, 5 Juli '40, plus een  
ongedateerde). We zouden den meer dan slordigen<sup>1)</sup>  
arbeid van dit lichaam willen qualificeeren als een  
poging om met stille trom revolutioneerend te werken.

Als wij, zonder letterlijke overname, toch enkele  
eigen openbare mededeelingen op grond van bedoeld  
materiaal aangaande het geschrijf van dezen Raad  
doen, hebben we daarbij een goede consciëntie. Ik  
weet, dat boven een deel der mededeelingen (22 Juni,  
5 Juli 1940) staat: „Vertrouwelijke Mede-  
deelingen”. Ik weet, dat boven andere stukken  
dit opschrift ontbreekt. Ik weet tevens, dat wanneer  
iemand mij ongevraagd drukwerk (of cyclo-  
stille-schrift) toezendt, in open enveloppe, met het  
stempel: frankering bij abonnement, en dit dan boven-  
dien niet aan mij rechtstreeks, doch aan anderen, dit  
vertrouwelijk karakter slechts fictief is, en mij tot niets  
verplicht, zoo is het hier. Ik weet ook, dat, als een  
groepje menschen illegale en staatsgevaarlijke hande-  
lingen doet (b.v. terroriseeren of verboden afkondigen,  
die alleen de wettige overheid afkondigen kan), zwij-  
gen zonde kan zijn. Ook dat geval is hier. Ofschoon  
voorts de mededeelingen nr 11—21 (5 Juli) „uitsluit-  
tend ter informatie der redacties” geschieden,  
„vertrouwelijk” waren, en „publicatie” ervan „verbo-  
den” was, hebben de heeren aan geen mij bekende  
redactie hun opgedrongen vertrouwelijkheden in  
open enveloppe toegezonden, doch wel aan mij bekende  
directies. Stel, dat zoo'n directie in diep onzorg  
voor den „Raad” haar redacties zou willen inlichten,  
dan moest zij het stuk weer overtikken, want zij zelve  
wordt óók opgewekt, om alle mededeelingen „zorg-  
vuldig” te bewaren. Het vertrouwelijke-stuk-in-open-  
enveloppe moet worden overgeschreven dus. Door een  
kantoorclerk, laat ons zeggen. Heeft de directie meer  
dan één blad, dat zij laat verschijnen, dan moet ze

<sup>1)</sup> Den éénen keer een datum, den anderen keer niet. Den  
éénen keer onder mededeeling: geheim, den volgende zonder  
die mededeeling. Den éénen keer bevelerig, den anderen be-  
leefd. Geel papier voorop, wit daarna volgend. Gedrukt het  
ééne, getypt het andere.

## POPULAIR-WETEN - SCHAPPELIJKE SCHETSEN

### Voetsporen Gods.

#### III.

Eenige regeling van het verkeer bestaat er nog  
niet; alles loopt er door elkaar en ieder neemt er  
den weg, die het goeddukt. Zelfs op de trottoirs  
ziet men de kameelen en andere rijdieren verschijn-  
nen, terwijl een reusachtige getemde zwarte beer  
of een troep kakelende kippen er tusschendoor  
niets ongewoons is. Maar het is en blijft altijd mooi  
en men kijkt er zijn oogen op uit. Zie toch eens,  
hoe de bevolking te midden van die drukte kalm  
neerhurkt om den maaltijd te gebruiken, hoofd-  
zakelijk droge rijst, uit water gekookt, met een  
stukje muo-muo (Chineesch brood) en wat half  
rauw meelgebak, drijvend in hondenvet, of wel,  
maar dan moet het een feestdag van betekenis  
zijn, een gebakken vischje. Is het genoeg tot  
die hoogste steer geklommen, dan glimmen de  
gezichten van vrouwen, mannen en kinderen van  
vet en genoeg. En om dat genoeg nog vol-  
lediger te maken, ziet men hen niet zelden na den  
maaltijd zich eenvoudig neervlijen in de armen van  
Morpheus, zonder zich in het minst iets aan te  
trekken van het verkeer rondom. Thuis het eten  
gereked te maken zou voor den man uit het volk  
te duur uitkomen, vandaar dat men overal ver-  
koopers ziet loopen met een zwiependen bamboe-  
stok over den schouder, waaraan aan weerskanten  
een braadformuisje met houten trekbal hangt, dat  
streepen van stoom door de lucht trekt en door  
zijn geuren van verschillende aard de neuzen der  
hongerige liefhebbers vergast.

Verder ziet men onder al die drukte door allerlei  
huiselijke bezigheden verrichten. Ziedaar een moe-  
der, die haar kindertjes behendig van hoofdronen

nog vak-  
serieuze  
beleefd?

Intuss-  
heeren r  
Helaas  
apreke  
lijk, voor  
stellen a

In het  
van een  
koud lau  
bladem  
Wilt u e  
en recht  
„Frank  
zijn w  
recht  
ring vo  
de duitse  
wordt d  
sleutels  
U verz  
die een  
copie vul  
geen mo  
de belof  
en het E  
eenvoudi  
pakje is  
bezet, n  
Tonning

Een aa  
lijk) lez  
van twee  
boden in  
medeete  
loofd he  
gebleken  
over de  
leen, als  
Maar da  
rammele  
het bela  
richtijne  
schillend  
schuldig  
blijven a  
ver. Int  
met vo  
wel voor  
nederland  
eerbiedig  
de richt  
erkende  
volgd, e  
van een  
te zende

Een v  
binnenk  
ginstre  
directie  
tie krij  
vullen.

2) Zie

driegen  
Wat  
Peking  
ervan  
hoog is  
een hos  
te Amst  
zijn ve  
gebeeld  
heid v  
hoorijne  
een sta  
overhe

Verde  
treden  
Of het  
ik niet  
eindelo  
achter  
aan de  
met ee  
onder.  
ergens  
elk een  
zondere  
heen st  
volk v  
zelfs o  
soms c  
aan te  
van op  
dien d  
het vo  
nemen  
dan zij  
zoekers  
dat het

De d  
Keizers  
het w  
hemels  
eenige  
treft. E